

Raad van Toezicht kijkt tevreden terug

MR. B. DE HOOGH

op derde toetsingsjaar

De Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's, de onafhankelijke toezichthouder op de kwaliteit van de beroepsuitoefening door Accountants-Administratieconsulenten, is de facto op 1 januari 2003 met zijn werkzaamheden begonnen. Na de nodige opstartuitdagingen dat jaar was 2004 voor de Raad het eerste jaar waarin een complete jaartranche aan toetsingen kon worden uitgevoerd. Uit het recent door de Raad uitgebrachte Verslag van de werkzaamheden 2005 blijkt dat hij in het verslagjaar wederom de gestelde kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen heeft behaald en dat de bevindingen ten aanzien van de kwaliteit van het werk van AA's in de lijn liggen met de bevindingen uit 2004. De Raad kijkt tevreden terug op zijn derde toetsingsjaar. In dit artikel worden de bevindingen van de Raad uit de toetsingen 2005 nader uiteengezet.

De Raad van Toezicht is in 2002 bij besluit van de Algemene Ledenvergadering van de NOvAA opgericht. De Raad, die in meerderheid uit niet-accountants bestaat, is in die hoedanigheid belast met het uitvoeren van periodieke preventieve toetsingen en met het instellen van een zelfstandig onderzoek indien er sprake is van een redelijk vermoeden dat een accountant de geldende beroepsnormen niet naleeft.

Na het warmloopjaar 2003 en het jaar van de waarheid 2004 is de Raad in 2005 in rustiger vaarwater gekomen. De Raad was al in 2004 in staat gebleken om grote aantallen toetsingen te verwerken en de toetsingsprogramma's werkten naar tevredenheid. Het streven voor 2005 was om op dezelfde voet verder te gaan.

Toetsingsorganisatie

Bij het uitvoeren van de periodieke preventieve toetsingen heeft de Raad zich randvoorwaarden gesteld. Een van die voorwaarden is dat hij geen concessies doet aan de kwaliteit van de toetsingen. Een groot aantal goed opgeleide toetsers is onontbeerlijk voor een voorspoedige afwikkeling van de toetsingen. Om die reden worden voor de nieuw op te leiden toetsers specifieke toetserscursussen georganiseerd, kunnen de toetsers via een helpdesk bij hun toetsingswerkzaamheden worden bijgestaan door deskundigen en wordt er voor hen jaarlijks een bijscholingsdag georganiseerd. De toetsers worden tijdens deze bijeenkomst geïnformeerd over de (toetsings)bevindingen van de Raad en eventuele aanpassin-

Periodieke Preventieve Toetsingen selectie 2004 en 2005	Aantal:	Percentage:
Aantal aangeschreven kantoren selectie 2005	377	
Te toetsen kantoren uit selectie 2004 (eerder vrijgesteld of uitgesteld)	80	
	457	+
Geen accountantskantoor meer (art. 2 VPPT '05)	45	
Overdracht op basis van accreditatie	105	
Totaal te toetsen kantoren in 2005	307	-
Aantal getoetste kantoren	179	58%
Aantal tijdelijke vrijstellingen o.g.v. bijzondere omstandigheden	109	36%
Aantal uitgestelde toetsingen naar 2006 o.g.v. bijzondere omstandigheden	10	3%
Diversen	9	3%
Totaal	307	100%

gen in de wijze waarop hij zijn toetsingsorganisatie heeft opgebouwd. In het bijzonder wordt aandacht besteed aan de operationele aspecten die aan de toetsingen zijn verbonden. Verder brengt de Raad periodiek een digitale nieuwsbrief uit waarin eveneens uitvoeringszaken en praktische problemen aan de orde worden gesteld. Deze nieuwsbrief is voornamelijk gericht op het bevorderen van de eenduidige afwikkeling van de toetsingen.

In het verslagjaar beschikte de Raad over circa 100 toetsers en zijn ruim 3000 manuren besteed aan het uitvoeren van de reguliere preventieve toetsingen. Ultimo 2005 beschikte de Raad over een secretariaat, bemand door vijf fulltime medewerkers. De werkzaamheden van het secretariaat richtten zich voornamelijk op de planning, de coördinatie, de

delijk aangeschreven kantoren kwamen echter voor een daadwerkelijke toetsing door de Raad in aanmerking. Wanneer een kantoor was aangesloten bij een koepelorganisatie die door de Raad is geaccrediteerd (SRA/CTK), werd het niet voor toetsing bezocht. Daarnaast zijn kantoren op grond van bijzondere omstandigheden (opbouw, afbouw, fusie of splitsing), voor een eerste of laatste maal, van toetsing vrijgesteld. Een vrijstelling wordt verleend voor het (restand van het) lopende kalenderjaar. Het kwam ook voor dat de juridische grondslag voor toetsing (artikel 2 VPPT '05) vervallen was, omdat het desbetreffende AA-kantoor de werkzaamheden had beëindigd, of deze als administratiekantoor wenste voort te zetten. De tabel geeft inzicht in de toetsingsaantallen.

Bijzondere toetsing

Het afgelopen verslagjaar werd de Raad voor het eerst geconfronteerd met de uitdaging om een periodieke preventieve toetsing uit te voeren bij een accountantskantoor bestaande uit meer dan 50 vestigingen. Om die toetsing in goede banen te leiden heeft de Raad een coördinator aangesteld, die de planning en alle overige operationele werkzaamheden op zich heeft genomen. Voor de uitvoering van deze toetsing is een team geformeerd, bestaande uit twaalf zeer ervaren toetsers. Vanwege de omvang van de toetsing is gekozen voor een systeemgerichte toetsingsmethodiek, in tegenstelling tot de reguliere dossiergerichte aanpak. Zowel de organisatie als de uitvoering van de toetsing is naar tevredenheid van de Raad verlopen. Deze bijzondere toetsing heeft bijgedragen aan de opbouw van expertise en ervaring van de Raad op het gebied van grootschalig opgezette toetsingen.

Toetsingsdocumenten

De in 2005 door de Raad gebruikte toetsingsdocumenten weken inhoudelijk weinig af van de toetsingsdocumenten 2004. De toetsingsprogramma's voor de samenstellingsopdracht, de beoordelingsopdracht, de controleopdracht en de overige opdrachten zijn slechts op enkele onderdelen aangepast dan wel aangevuld. Naar aanleiding van gesprekken die de Raad in 2004 met het Bureau Financieel Toezicht (BFT) heeft gevoerd, heeft hij besloten om - in het kader van toezicht op de naleving door accountants van de Wet identificatie bij dienstverlening (Wid) en de Wet Melding ongebruikelijke

Na het warmloopjaar 2003 en het jaar van de waarheid 2004 is de Raad in 2005 in rustiger vaarwater gekomen

begeleiding bij en bewaking van de voortgang en afhandeling van de toetsingen.

Toetsingsaantallen

Op grond van de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsingen 2005 (VPPT '05) wordt een accountantskantoor in beginsel eenmaal in de zes jaar aan toetsing onderworpen. Uitgaande van een totale toetsingspopulatie van circa 1.750 kantoren, en compensatie van de in het opstartjaar opgelopen achterstand, was de kwantitatieve doelstelling van de Raad voor 2005 bepaald op circa 350 nieuw (op a-selectie wijze) te selecteren en aan te schrijven AA-kantoren. Niet alle uitein-

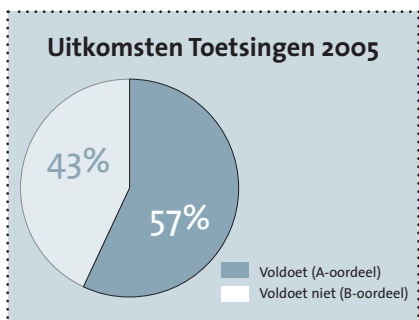
De Raad heeft tijdens zijn toetsingen geen aanwijzingen kunnen vinden voor een systematisch voorkomende misstand in het accountantsberoep

transacties (Mot)-een vijftal vragen aan de Oriënterende Vragenlijst toe te voegen. De Raad heeft niet specifiek onderzoek naar de naleving van de Wid/Mot verricht. De uitkomsten van de gestelde vragen zijn opgenomen in het Verslag van de werkzaamheden 2005.

Toetsingsuitkomsten

Het uitvoeren van een toetsing komt neer op het vergelijken van de door het te toetsen kantoor overgelegde documentatie met de daarvoor geldende normen. De bevindingen van de toetsers zijn gebaseerd op vastgestelde feiten, welke worden vastgelegd in het toetsingsverslag. Dit verslag vormt de basis voor het advies van het toetsingsteam aan de Raad betreffende het eindoordeel.

Bij een toetsing van een kantoor rapporteren de toetsers hun bevindingen, uitgesplitst over twaalf verschillende onderdelen, die in de zogenoemde recapitulatie staan vermeld. Deze onderdelen zijn: beroepseisen (onderverdeeld in

vijf subcategorieën), vaardigheden van het personeel, acceptatie van opdrachten, planning van de werkzaamheden, uitvoering van de werkzaamheden, het inschakelen van deskundigen, documentatie van de werkzaamheden, alsmede de rapportering. Ten aanzien van elk van deze onderdelen geven de toetsers een (sub)oordeel. Alle (sub)oordelen tezamen leiden tot een voorstel aan de Raad voor een eindoordeel. Bij het vellen van een eindoordeel staat de Raad steeds uitvoerig stil bij de overwegingen die de toetsers bij het advies voor een eindoordeel hebben laten meewegen en besteedt hij in zijn eindoordeel bijzondere aandacht aan de motivering van zijn oordeel. De Raad heeft tijdens zijn toetsingen geen aanwijzingen kunnen vinden voor een systematisch voorkomende misstand in het accountantsberoep. Bij 57% van de in

—————

**Met name de onderdelen
'uitvoering van de
werkzaamheden' en
'documentatie van de werk-
zaamheden' voldoen vaak
niet aan de door de beroeps-
groep gestelde normen**

—————

2005 (63% in 2004) door de Raad en de geaccrediteerde koepelorganisaties gezamenlijk onderzochte situaties is tot het oordeel gekomen dat het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Bij 43% van de getoetste accountantskantoren was de aangetroffen situatie dusdanig dat tot het oordeel "voldoet niet" moest worden gekomen.

In het taartdiagram worden de uitkomsten in percentages weergegeven van het totaal van de in 2005 door de Raad en de geaccrediteerde koepelorganisaties gezamenlijk uitgesproken toetsingsoordelen ter zake van het kwaliteitsbeheersingssysteem van accountantskantoren waar AA's werkzaam zijn.

Knelpunten in de praktijk

De Raad heeft geconstateerd dat in 2005 met name ten aanzien van de onderdelen 'uitvoering van de werkzaamheden' en 'documentatie van de werkzaamheden'

niet wordt voldaan aan de door de beroepsgroep gestelde normen. Het in een werkprogramma, voorafgaand door de AA goedgekeurd, bijhouden van de verrichte werkzaamheden, alsmede het in het dossier vastleggen van de feitelijke bevindingen naar aanleiding van die werkzaamheden, blijkt er in de praktijk regelmatig bij in te schieten. Ook de toegankelijkheid van de dossiers, alsmede het aantal en de inhoud van de in de dossiers opgenomen specificaties voldoen regelmatig niet aan de normen. Hierdoor is het voor de Raad, maar ook voor degene die als waarnemer voor de desbetreffende AA zou moeten invallen, niet of nauwelijks mogelijk zich een goed beeld te vormen van de aan een jaarrekening ten grondslag liggende feiten en van de deugdelijke grondslag van de bij die jaarrekening afgegeven verklaring. Daarnaast heeft de Raad op organisatorisch gebied geconstateerd dat de samenwerking onder gemeenschappelijke naam, alsmede de onafhankelijkheid van het kantoor niet altijd voldoen aan de vigerende regelgeving. In deze gevallen heeft de Raad het desbetreffende kantoor verzocht de situatie alsnog binnen afzienbare tijd aan te passen aan de regelgeving, waaraan tot op heden immer gevolg is gegeven.

Wijzigingen ten opzichte van 2004

Met ingang van het toetsingsjaar 2005 kent de Raad tweërlei soorten eindoordelen voor de getoetste kantoren toe. Het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet of het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet niet (artikel 11 lid 4 VPPT '05). Het eindoordeel 'het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet, maar is voor verbetering vatbaar' is komen te vervallen. Wanneer het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing niet voldoet, stelt de Raad een termijn waarbinnen het stelsel van kwaliteitsbeheersing dient te worden aangepast. Bovendien doet de Raad een aantal concrete aanbevelingen ter verbetering van het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing.

Toetsersplatform

Het in 2003 opgerichte Toetsersplatform heeft zich in 2005 wederom geconfronteerd gezien met een toename van allerlei praktische kwesties in de (toetsings-) praktijk. Om aan deze kwesties het hoofd te kunnen bieden, heeft de Helpdesk, die wordt bemand door Platformleden, ook in 2005 zijn dienst bewezen. Het Platform

heeft zo veel mogelijk op een actieve wijze de in het veld opererende toetsers telefonisch bijgestaan. Daarnaast heeft het Platform een bijdrage geleverd aan de kwaliteitsverbetering van het werk van de toetsers, door steekproefsgewijs en op gezette tijden de toetsingsdossiers tegen het licht te houden (dossierreview) en de gevonden knelpunten te bespreken met de desbetreffende toetsers en, in sommige gevallen, met de Raad.

Tot slot

De Raad heeft, conform de door hem opgestelde planning, in het afgelopen jaar een groot aantal toetsingen kunnen afhandelen. Deze toetsingen zijn naar tevredenheid van de Raad verlopen. De door de Raad behaalde kwantitatieve en kwalitatieve resultaten zijn mede tot stand gekomen door uitbreiding van de secretariële ondersteuning en de bereidwillige medewerking van de toetsers. Uit de toetsingen 2005 is bij de Raad het beeld naar voren gekomen dat bij accountants het onderwerp kwaliteit nog steeds hoog in het vaandel staat. Dat neemt evenwel niet weg dat de Raad bij een naar zijn mening relatief groot aantal accountantskantoren tot de conclusie moest komen dat het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing niet voldoet aan de daaraan in deze tijd te stellen eisen. De Raad concludeert in zijn Verslag van de werkzaamheden 2005 dat voornamelijk het aspect dossiervormingverbetering behoeft, aangezien dit een wezenlijk onderdeel uitmaakt van (de beoordeling van) de kwaliteit van de beroepsuitoefening. ■

Het Verslag van de werkzaamheden 2005 kunt u downloaden van het openbare gedeelte van de website van de Raad: www.rvtbaa.nl.

Mr. B. de Hoogh is voorzitter van de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's.